

اوباما و دغدغه‌ای به نام انرژی

یاشار امینی

بدون هیچ تردیدی می‌توان گفت که یکی از بزرگترین دغدغه‌هایی که باراک اوباما به عنوان چهل و چهارمین رییس جمهور آمریکا با آن مواجه خواهد بود، مساله انرژی است. وجود چنین دغدغه‌ای در اوباما را می‌توان با نگاهی به اظهارات وی در سخنرانی‌هایی که او در جمع هوادارانش انجام می‌داد، به خاطر آورد. اوباما در این خصوص گفته است: «من نیز مانند تمام شهروندان آمریکا نسبت به افزایش قیمت بنزین و پیدا کردن راه حلی برای تامین امنیت انرژی آمریکا نگران هستم». در راستای همین نگرانی بود که اوباما با وجود مخالفت‌های اولیه خود در برابر انجام عملیات حفاری جدید در سواحل آمریکا، نهایتاً وقتی با افزایش نگرانی هواداران خود در خصوص مساله انرژی مواجه شد، از مخالفت با انجام حفاری‌های جدید در آب‌های ساحلی آمریکا دست برداشت و به آنها وعده‌ی بهبود وضعیت و تلاش برای تدوین راهبرد جدید انرژی و استفاده‌ی بهینه از انرژی را داد. با چنین وعده‌ای که اوباما به مردم آمریکا داده است، مردم این کشور انتظارات زیادی از اوباما به عنوان چهل و چهارمین رییس جمهور این کشور دارند، ولی باید گفت که اوباما برای تحقق وعده‌ها و برنامه‌های خود در حوزه انرژی با چالش‌های بسیاری مواجه است. تعدادی از مهمترین چالش‌ها عبارتند از:

چالش اول: تأثیرپذیری از بازار جهانی انرژی

اوباما به عنوان رییس جمهور کشوری که بزرگترین مصرف‌کننده نفت خام در جهان است و بیش از نیمی از نفت مورد نیاز خود را نیز از خارج تامین می‌نماید، طبیعتاً نمی‌تواند صرفاً با تهیه‌ی یک برنامه داخلی تمام مشکلات خود در این حوزه را بر طرف نماید. در واقع باید گفت از آن جایی که آمریکا یکی از بزرگترین واردکنندگان نفت خام در جهان است، این کشور نمی‌تواند مانند دولت‌های گذشته‌ی آمریکا که سیاست‌های خود در حوزه انرژی را به کشورهای تولیدکننده تحمیل می‌کردند، تحمیل نماید و در حال حاضر باید سیاست‌های خود در حوزه انرژی را با جریان‌های تأثیرگذار بر بازار جهانی انرژی هماهنگ نماید. این موضوع از آن جهت حایز اهمیت است که بعضی از مقامات و سیاستمداران آمریکایی همچنان تصور می‌کنند که تصمیماتی که آنها در واشنگتن می‌گیرند به دنیا شکل می‌دهد و تنها تغییری در سیاست آمریکا، باعث ایجاد تغییر در جامعه بین‌المللی می‌شود. ولی اوباما به خوبی می‌داند که واقعیت کاملاً برعکس این تصور است و واشنگتن امروزه بیشتر از اینکه به حوادث جهان در حوزه انرژی شکل و سویی بدهد، بیشتر در برابر آنها واکنش نشان می‌دهد.

چالش دوم: افول جایگاه شرکت‌های نفتی آمریکا در جهان

اوباما در حالی قرار است سکان هدایت آمریکا در تلاش برای پیدا کردن راه حلی برای بحران انرژی آمریکا را در دست بگیرد که نسبت به سایر روسای جمهور آمریکا از امتیاز مهمی محروم شده است. شرکت‌های نفتی آمریکا در گذشته همواره نقش مهمی در اجرای سیاست‌های دولت‌های مختلف آمریکا در حوزه انرژی داشته‌اند و روسای جمهور سابق نیز از نفوذ این شرکت‌ها در راستای تدوین سیاست‌های خود در حوزه انرژی سود می‌جستند ولی اوباما دیگر از چنین امتیازی برخوردار نیست زیرا با افزایش مصرف نفت در جهان و حضور رقبای جدیدی در بازار جهانی انرژی، حضور و نفوذ شرکت‌های

قدرت چانه‌زنی روس‌ها را در مسایل بین‌المللی در قبال اتحادیه اروپا و آمریکا افزایش دهد، بلکه مسکو با درآمدهای حاصل از آن نیز اقدام به بازسازی قدرت نظامی و اقتصادی خود می‌کند. در واقع باید گفت اوباما به عنوان جانشین بوش در کاخ سفید، باید صرف‌نظر از مشکلاتی که آمریکا در زمینه تامین انرژی مورد نیاز خود دارد، به فکر پیدا کردن راه حلی برای مشکلاتی که از بی‌توجهی دولت بوش نسبت به گسترش نفوذ روسیه در بازار جهانی انرژی به وجود آمده نیز باشد. این در حالی است که بعد از حوادثی که در قفقاز جنوبی بعد از تجاوز روسیه به گرجستان رخ داد، آمریکا به این آگاهی رسیده که مجاری اعمال فشار آن بر روسیه بسیار محدود است و اینکه این کشور از ساز و کارهای لازم برای آنچه تنبیه روسیه می‌خواند، برخوردار نیست.

چالش چهارم: ورود تروریسم به حوزه انرژی

بعد از حمله به مراکز تجارت جهانی و ساختمان مرکزی پنتاگون به عنوان نمادهای تسلط اقتصادی و نظامی آمریکا بر جهان، سازمان‌های تروریستی مثل القاعده که در همه جای جهان فعالیت می‌کنند، به سیستم انرژی جهان به عنوان یک هدف مهم و آسیب‌پذیر و در عین حال یک مسیر مطمئن برای ضربه وارد کردن به اقتصاد وابسته به نفت آمریکا و تضعیف اقتصاد جهانی می‌نگرند. از آن جایی که حمله به شبکه‌های حمل و نقل، مراکز نظامی و تاسیسات دولتی به سبب افزایش اقدامات امنیتی دشوارتر شده است، سازمان‌های تروریستی که به دنبال یک هدف بزرگ برای منفجر کردن می‌گردند، تاسیسات نفتی را به عنوان هدف بعدی خود برای یورش به غرب انتخاب کرده‌اند. در چنین شرایطی اوباما به عنوان فرمانده جدید جنگ با تروریسم، باید به شدت مراقب اقدامات تروریستی در حوزه انرژی باشد، زیرا انجام عملیات موفقیت‌آمیز تروریستی در حوزه انرژی، که سران القاعده همواره از آن به عنوان شاه‌رگ جامعه صلیبی نام می‌برند، می‌تواند تأثیرات بسیار مخربی بر روی اقتصاد ایالات متحده آمریکا و سبک حیات آن داشته باشد و مانع از آن تحقق اهداف اوباما در حوزه انرژی گردد.

اوباما راه سختی در پیش دارد

با توجه به چالش‌هایی که اوباما باید برای تحقق اهداف و برنامه‌های خود در حوزه انرژی با آنها مواجه شود کاملاً آشکار است که او به عنوان رییس جمهور آینده آمریکا در تحقق اهداف و برنامه‌های خود در حوزه انرژی با مشکلات بسیاری مواجه است. صرف‌نظر از سایر چالش‌های اوباما در حوزه انرژی (مانند رقابت با چین و هند در حوزه انرژی) که به دلیل محدودیت فضای مجله از بیان آنها خودداری کرده‌ایم، اوباما باید رییس جمهوری کشوری باشد که ۲۵ درصد از انرژی مورد نیاز روزانه جهان را مصرف می‌کند ولی تنها ۲ درصد از ذخایر اثبات شده نفت جهان را در اختیار دارد. از آن جایی که امنیت انرژی با امنیت ملی و سیاست خارجی آمریکا گره‌خورده و در دوران ریاست جمهوری بوش این وابستگی شدیدتر نیز شده، اوباما و همراهانش نه تنها پشتکار و برنامه‌ای جامع را باید در دستور کار خود قرار دهند، بلکه برای تحقق اهداف خود در این حوزه، باید شانس هم به مدد او و همراهانش بیایند.

منابع: بلومبرگ - فایننشال تایمز
swen ygrene dlrow -

آمریکایی بر روی منابع نفتی جهان روزبه‌روز در حال کاهش است. بررسی‌های صورت گرفته توسط بانک سرمایه‌گذاری Goldman Sachs نشان می‌دهد که کشورهای برزیل، روسیه، هند و چین که معروف به کشورهای BRIC هستند، در حال ربودن بیشتر سهم بازار از دست شرکت‌های آمریکایی هستند. بررسی‌های صورت گرفته همچنین نشان داده که سهم کشورهای BRIC از بازار جهانی که تقریباً در ۱۵ سال گذشته در حدود صفر بوده، امروز به بیش از یک سوم رسیده در حالی که سهم شرکت‌های آمریکایی که نیمی از بازار را در کنترل خویش داشتند، به کمتر از یک سوم رسیده است. نکته‌ای که اوباما باید به آن توجه داشته باشد، این است که وقتی جایگاه و نقش شرکت‌های نفتی آمریکایی در بازار جهانی انرژی کاهش می‌یابد، بدون شک تامین منافع استراتژیک بلندمدت آمریکا در حوزه انرژی نیز دشوارتر خواهد گردید. این موضوع از آن جهت حایز اهمیت است که به علت افزایش نفوذ کشورهای برزیل، روسیه، هند و چین، جست‌وجوی جهانی برای نفت در برخی از مناطق جهان بسیار رقابتی شده و آمریکا و شرکت‌های نفتی این کشور باید برای تامین نیاز خود به نفت در آینده با این قدرت‌ها و شرکت‌های نفتی در حال رشد آنها رقابت نمایند.

چالش سوم: بازی روسیه با کارت انرژی

عدم واکنش مناسب از سوی ایالات متحده آمریکا و اتحادیه اروپا نسبت به سیاست‌های غیرشفاف و تهدیدآمیز روسیه در حوزه انرژی باعث شده که مقامات کاخ کرملین متقاعد شوند که غرب به خاطر نیاز مبرم خود به منابع انرژی روسیه در برابر این کشور ضعیف است و تمایلی برای واکنش نشان دادن به آن ندارد. چنین شرایطی باعث شده که روسیه در شرایط فعلی بتواند ابزار قدرتمندی برای کنترل سیاست‌های انرژی اتحادیه اروپا به دست آورد در حالی که آمریکا دیگر امکان جلوگیری از رشد نفوذ روسیه در بازار انرژی اروپا را از دست داده است. رشدی که نه تنها می‌تواند